

Sygn. akt I Ca 330/15

POSTANOWIENIE

Dnia 21 października 2015r.

Sąd Okręgowy w Sieradzu – Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSO Barbara Bojakowska

Sędziowie: SSO Elżbieta Zalewska – Statuch

SSO Joanna Składowska

Protokolant sekretarz sądowy Elwira Kosieniak

po rozpoznaniu na rozprawie

sprawy z wniosku S. P. i J. P.

z udziałem (...) SA Oddział Ł. Teren w Ł.

o ustanowienie służebności przesyłu

na skutek apelacji wnioskodawców

od postanowienia Sądu Rejonowego w Sieradzu z dnia 1 lipca 2015r., sygn. akt I Ns 369/13

postanawia:

I. zmienić zaskarżone orzeczenie w pkt 1, 2 i 3 w ten sposób, że:

- w pkt 1 - w miejsce punktów 20-21-166-22-23-20 i powierzchni 0,0239 ha - ustanowić służebność w zakresie wyznaczonym punktami 30-31-166-32-33-30 o powierzchni 0,0563 ha,

- w pkt 2 podwyższyć zasądzoną na rzecz wnioskodawców kwotę wynagrodzenia z 616 do 1 452 (tysiąc czterysta pięćdziesiąt dwa) złotych;

II. oddalić apelację w pozostałym zakresie;

III. znieść między zainteresowanymi koszty postępowania odwoławczego.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 1 lipca 2015r. Sąd Rejonowy w Sieradzu:

- ustanowił na rzecz uczestnika (...) S.A. Oddział (...) w Ł. służebność przesyłu polegającą na prawie korzystania z nieruchomości położonej w S. gmina S. i stanowiącej działkę oznaczoną numerem ewidencyjnym (...), dla której w Sądzie Rejonowym w Sieradzu prowadzona jest księga wieczysta o nr (...) w zakresie wyznaczonym punktami 20-21-166- 22- 23-20 o powierzchni 0,0239 ha przez biegłego geodetę B. Z. na mapie z dnia 3 kwietnia 2014r., wpisanej do ewidencji (...) Ośrodka (...) w dniu 7 kwietnia 2014r. pod nr (...) (...), stanowiącej integralną część postanowienia, zgodnie z przeznaczeniem należących do uczestnika urządzeń przesyłowych energii elektrycznej przebiegających przez tę nieruchomość (pkt 1);

- zasądził od uczestnika (...) S.A. Oddział (...) w Ł. na rzecz wnioskodawców kwotę 616 złotych tytułem jednorazowego wynagrodzenia z tytułu obciążenia nieruchomości;

- oddalił wniosek o zasądzenie wynagrodzenia z tytułu obciążenia nieruchomości służebnością przesyłu w pozostałej części;

- obciążył i nakazał pobrać na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Sieradzu z tytułu rozliczenia wydatków tymczasowo pokrytych z sum budżetowych w tej sprawie od uczestnika (...) S.A. w Ł. kwotę 4 653,87 złotych, ustalając, że w pozostałym zakresie wnioskodawcy i uczestnik ponoszą koszty związane ze swym udziałem w sprawie.

Rozstrzygnięcie zapadło przy następujący ustaleniach i wnioskach:

S. i J. P. są współwłaścicielami zabudowanej nieruchomości położonej w obrębie geodezyjnym nr(...)działki oznaczonej numerem ewidencyjnym (...), dla której w Sądzie Rejonowym w Sieradzu prowadzona jest księga wieczysta o nr (...). Przez nieruchomość na długości ok. 38 metrów przebiega poprzecznie linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia (110 kV). Linia rozpięta jest nad działką wsparta jest na słupach usytuowanych na sąsiednich nieruchomościach.

Przebieg i zakres służebności w sposób wskazany przez biegłego energetyka wyznaczył biegły z zakresu geodezji i kartografii B. Z., zgodnie ze szkicem pomiaru z dnia 31 marca 2014r. oraz załączoną do opinii biegłego mapą do ustalenia służebności przesyłu w dwóch wariantach. Pierwszy wariant obejmował teren ograniczony punktami nr 30-31-166-32-33-30, a zatem obszar niezbędny do korzystania przez uczestnika z jego urządzeń o powierzchni 0,0563 ha i został zaprojektowany na gruncie w odległości po 7,50 metra od linii energetycznej wysokiego napięcia WN 110 kV. Natomiast drugi wariant zakresu obejmował teren ograniczony punktami nr 20-21-166-22-23-20, a zatem obszar niezbędny do korzystania przez uczestnika z jego urządzeń o powierzchni 0,0239 ha i został zaprojektowany na gruncie w odległości po 3,20 metra od linii energetycznej wysokiego napięcia WN 110 kV.

W oparciu o przedstawione warianty projektowanego zakresu i przebiegu służebności przesyłu, biegły sądowy z zakresu rolnictwa i szacowania nieruchomości B. M. sporządziła opinię celem wyliczenia wartości wynagrodzenia z tytułu ustanowienia wytyczonej przez geodetę służebności przesyłu. Wartość jednorazowego wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu dla wariantu I wynosi 1 452,00 złotych, a dla wariantu II - 616,00 złotych.

W ocenie Sądu Rejonowego, wniosek w niniejszej sprawie, przy zastosowaniu art. 305¹ i 305² § 2 kc zasługiwał na uwzględnienie jedynie w części.

Z uwagi na to, że treścią służebności przesyłu jest korzystanie przez przedsiębiorcę przesyłowego w oznaczony sposób z cudzej nieruchomości w zakresie niezbędnym dla zapewnienia prawidłowego funkcjonowania urządzeń przesyłowych, koniecznym jest umożliwienie przedsiębiorcy energetycznemu wstępu na część nieruchomości wnioskodawców w celu bieżącej eksploatacji, naprawy i konserwacji zlokalizowanej na jej gruncie infrastruktury przesyłowej. W rozpatrywanej sprawie biegły elektryk zakres obszarowy służebności przesyłu określił jako pas o szerokości 15 metrów, a biegły geodeta zaprojektował zakres służebności niezbędny do korzystania z urządzeń przesyłowych w dwóch wariantach - pierwszym zgodnym z opinią biegłego P. K. (szerokość 15 metrów i powierzchnią 0,0563 ha) i drugim zgodnym z wnioskiem uczestnika (szerokość 6,4 metrów i powierzchnia 0,0239 ha). Sąd Rejonowy ustalił niezbędny obszar, jaki winna obejmować służebność przesyłu jako pas o szerokości 6,4 m. Należy bowiem w ocenie Sądu pierwszej instancji zgodzić się z twierdzeniem wyrażonym przez uczestnika, że jest to powierzchnia wystarczająca do prawidłowej eksploatacji urządzeń, w tym z użyciem ciężkiego sprzętu. Pas o szerokości 15 metrów znacznie przekracza tą wielkość i należy go traktować jako przekraczający obszar służebności w rozumieniu Kodeksu cywilnego. Należy więc stwierdzić, że biegły geodeta sposób prawidłowy określił i zaprojektował zakres tej służebności, przy uwzględnieniu obowiązujących w tym zakresie przepisów prawa i norm. Biegły w sposób wszechstronny zanalizował kwestie związane z oddziaływaniem linii energetycznej wysokiego napięcia i szerokości koniecznych pasów eksploatacyjnych. W ocenie Sądu Rejonowego, nie zachodzi w niniejszej sprawie konieczność zwiększenia

pasa eksploatacyjnego o 30 metrów (strefy ochronnej) na podstawie § 55 punktu 1 podpunktu 4 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 6 lutego 2003r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych. Przepis ten jest normą prawną z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy, którą należy stosować podczas wykonywania robót budowlanych. Tak sformułowane ograniczenie nie ma jednak bezpośredniego związku ze służebnością przesyłu określoną w Kodeksie cywilnym i nie może stanowić podstawy do jej ustanowienia.

Zdaniem Sądu pierwszej instancji, oszacowana przez biegłą wartość wynagrodzenia w wysokości 616,00 złotych za ustanowienie służebności przesyłu, zawiera elementy rekompensaty za ograniczenie w korzystaniu z nieruchomości i ekwiwalent za wyrażenie zgody i prawo do korzystania z gruntu przez (...) w celu eksploatacji linii energetycznej.

Sąd Rejonowy zauważył nadto, że wnioskodawcy domagali się zasądzenia jednorazowego wynagrodzenia w kwocie 74 880,00 złotych. Z opinii biegłej wynika, że cena 1 ha gruntów rolnych porównywalnych do działki wnioskodawców wynosi 60 000,00 złotych. W sytuacji, gdy działka wnioskodawców ma powierzchnię 0,3263 ha, wysokość żądanego wynagrodzenia prawie czterokrotnie przewyższającego wartość gruntu, należy uznać za rażąco zawyżoną.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 520 § 1 i 2 kpc.

Wnioskodawcy wnieśli apelację od postanowienia Sądu Rejonowego, zaskarżając orzeczenie w całości i podnosząc następujące zarzuty:

1. naruszenia przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy, a mianowicie:

- art. 233 kpc - poprzez wadliwą ocenę materiału dowodowego w postaci opinii biegłego geodety B. Z. - poprzez uznanie, iż strefa służebności przesyłu winna być ustalona na obszarze wskazanym w sporządzonej przez niego opinii, podczas gdy właściciel nieruchomości na skutek lokalizacji urządzeń przesyłowych na jego działce jest w większej mierze ograniczony w korzystaniu z niej niż w strefie, co do której ustanowiona została służebność przesyłu. Dodatkowo strefa ta jest niewystarczająca do zapewnienia uczestnikowi niezbędnego dostępu do urządzeń energetycznych w celu bieżącej eksploatacji, usuwania awarii czy dokonania konserwacji, w tym wjazdu ciężkim sprzętem na nieruchomość. Podkreślenia wymaga, iż biegły z zakresu geodezji nie posiada wiadomości specjalnych, na podstawie których mógłby wyznaczać strefę służebności przesyłu, uprawniony o jest natomiast do naniesienia tej strefy na mapę. W konsekwencji doprowadziło to do sytuacji, iż pas służebności przesyłu jest wyznaczony w sposób iluzoryczny, a co za tym idzie wynagrodzenie za ustanowioną służebność jest znacznie zaniżone;

- art. 233 kpc - poprzez uznanie opinii biegłego z zakresu instalacji i urządzeń elektrycznych w części dotyczącej wyznaczenia strefy służebności przesyłu jako nieprzydatnej do rozstrzygnięcia w sprawie, podczas gdy właśnie biegły ze wskazanej specjalizacji może w sposób arbitralny wypowiadać się na temat stref służebności przesyłu, albowiem posiada ku temu niezbędną wiedzę i kwalifikacje. Biegły w sposób prawidłowy określił strefę służebności przesyłu, tj. 6,4m, jako rozstaw przewodów oraz strefa po 2 x 15m od skrajnych przewodów w obu kierunkach, która to opinia niesłusznie nie posłużyła sądowi pierwszej instancji do rozstrzygnięcia w sprawie;

- art. 233 kpc - poprzez błędną ocenę materiału dowodowego, a mianowicie załączonego do pisma procesowego pełnomocnika wnioskodawcy z dnia 11 czerwca 2014r. pisma (...) S.A. z dnia 26 lutego 2013r., w którym to piśmie uczestnik wskazuje na strefę ograniczonego oddziaływania w wymiarze znacznie szerszym niż to wykazuje na potrzeby niniejszego postępowania. Zadziwiającym jest fakt, iż w wypadku kierowania pism bezpośrednio do (...) wskazuje na szereg ograniczeń związanych z przebiegiem linii wysokiego napięcia 110 kv i szereg norm i przepisów, których potrzeba przestrzegać zagospodarowując i użytkując nieruchomość, wskazując natomiast strefę na potrzeby postępowania sądowego, a którym wiąże się konieczność wypłaty wynagrodzenia - uczestnik maksymalnie zaniża strefę ograniczonego oddziaływania bagatelizując tym samym rozporządzenia i przepisy, które powinny być respektowane.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty skarżący wnieśli o:

- zmianę orzeczenia poprzez ustanowienie na rzecz uczestnika na nieruchomości wnioskodawcy służebności przesyłu na obszarze wskazanym w opinii przez biegłego z zakresu instalacji i urządzeń elektrycznych wynoszącym 6,4m, jako rozstaw przewodów oraz strefa po 2x 15m od skrajnych przewodów w obu kierunkach, tj. 36,4m na całej długości linii przebiegającej przez nieruchomość wnioskodawców, tj. 38m;

- zasądzenie od uczestnika na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania apelacyjnego wg norm prawem przepisanych;

ewentualnie zaś o:

- uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji;

- zasądzenie od uczestnika na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego według stawek.

W odpowiedzi na apelację, uczestnik postępowania domagał się jej oddalenia oraz zasądzenia od wnioskodawców zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zgodnie z regułami postępowania cywilnego, sąd dokonuje ustaleń faktycznych na podstawie zgromadzonych dowodów. Dowodu nie wymagają jedynie fakty przyznane lub powszechnie znane (art. 227 i następne Kodeksu postępowania cywilnego.).

W wypadkach zaś wymagających wiadomości specjalnych sąd zobligowany jest sięgnąć po opinie biegłych (art. 278 § 1 kpc).

Treścią służebności przesyłu jest korzystanie przez przedsiębiorcę z cudzej nieruchomości, w zakresie niezbędnym do zapewnienia prawidłowego funkcjonowania urządzeń przesyłowych (art. 305¹ k.c. in fine).

Nie budzi żadnych wątpliwości, iż w sprawie przedmiotowej obszar służebności i wysokości należnego wynagrodzenia były sporne między zainteresowanymi, a kwestie te wymagały wykorzystania wiedzy specjalnej z zakresu eksploatacji urządzeń energetycznych oraz szacowania nieruchomości i Sąd Rejonowy dopuścił dowód z opinii biegłych o wskazanych specjalnościach.

Z opinii biegłego z zakresu instalacji i urządzeń elektrycznych P. K. wynikało jednoznacznie, że dostęp służb energetycznych do linii wysokiego napięcia przebiegającej przez działkę wnioskodawców wymaga pasa eksploatacyjnego o szerokości 15 metrów o zakresie obszarowym 0,057 ha. Biegły uwzględnił przy tym napięcie znamionowe linii oraz sposób ułożenia przewodów, korzystając z wiedzy udostępnionej w czasie szkoleń prowadzonych przez ośrodki naukowe. Wyznaczenie przebiegu wskazanego pasa znalazło wyraz w opinii biegłego z zakresu geodezji B. Z. i zostało przedstawione jako wariant I. Wbrew stwierdzeniom Sądu Rejonowego, wyznaczenie wariantu II nie wynikało z jakichkolwiek rozważań biegłego w tym zakresie, a było jedynie przedstawieniem na mapie obszaru służebności w sposób zaproponowany przez uczestnika postępowania. Trzeba podkreślić, że prezentując swoje stanowisko, uczestnik ograniczył się do tezy, że pas szerokości 6,4 metra jest wystarczający dla samochodu specjalistycznego, za pomocą którego można naprawić i modernizować linię, nie prezentując żadnych dowodów dla jej poparcia, a uwagi do sprzecznej z tym stanowiskiem opinii P. K., ograniczyły się do stwierdzenia, że kwestionuje tę opinię. W sytuacji, gdy kwestia ta była sporna między zainteresowanymi, oparcie się przez Sąd Rejonowy na twierdzeniu przedsiębiorstwa ocenić należy za sprzeczne z regułami postępowania. Ani uczestnik, ani Sąd pierwszej instancji nie zaprezentowali wyводу, który podważyłby fachowość i rzetelność biegłego, nie wskazując na jakiegokolwiek błędy metodologiczne. Przy braku argumentów podważających wiarygodność dowodu, faktyczne jego odrzucenie ocenić należy, jako niezgodne z zasadami wyrażonymi w art. 233 kpc.

Podsumowując, za właściwy, ustalony na podstawie przeprowadzonych dowodów uznać należało pas służebności o szerokości 15 metrów, uwidoczniiony na mapie biegłego godety B. Z. jako określony punktami 30-31-166-32-33-30 o powierzchni 0,0563 ha. Twierdzenia skarżących o konieczności wyznaczenia pasa o szerokości 30 metrów pozbawione jest natomiast jakichkolwiek podstaw.

Jeżeli chodzi o wysokość wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu, ma na nią wpływ zakres ograniczeń własności nieruchomości, w tym uciążliwość ustanawianego prawa dla właściciela gruntu. Należy wziąć zatem pod uwagę zarówno rodzaj, rozmiar, położenie, właściwość i sposób eksploatacji urządzeń przesyłowych, jak i rodzaj, powierzchnię i przeznaczenie nieruchomości obciążonej (E. Gniewek (w:) E. Gniewek (red.), Komentarz, 2008, s. 475), a zakres służebności i wysokość wynagrodzenia nie mogą być oderwane od wszelkich cech konkretnej nieruchomości.

Kryteria powyższe uwzględnia w sprawie przedmiotowej opinia B. M., która nie została przez zainteresowanych skutecznie zakwestionowana i nie była również poddana krytyce przez skarżących. Opinia ta dla wskazanego wariantu służebności określa wysokość wynagrodzenia na poziomie 1 452 złotych.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc odpowiednio zmienił zaskarżone postanowienie w pkt 1, podwyższając również wysokość określonego w pkt 2 należnego wynagrodzenia. Dalej idąca apelacja, jako bezzasadna, podlegała zaś oddaleniu.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 520 § 1 kpc w zw. z art. 391 § 1 kpc, znosząc je między zainteresowanymi.